అయ్యవారి సదువు

వేంపల్లె షరీఫ్

కథ

“చదువుకోవడమంటే నాకు చాలా భయమేసేది తెలుసా?” అన్నాను అతనిలో ఉత్కంఠ కలిగిస్తూ.

“ఎందుకు...?” అన్నాడు ఆ పిల్లాడు.

“ఇంటిదగ్గరికి నిత్యం అప్పులవాళ్లు తిరిగేవాళ్లు.

మా అమ్మా నాయన మాత్రం నన్ను క్షణం కూడా ఇల్లు వదిలి వెళ్లనిచ్చేవాళ్లు కాదు. ఎప్పుడూ ఇంటి ముందు వసారాలో కూర్చుని పుస్తకం తిరగేస్తూ ఉండేవాడిని.

అప్పులోళ్లు వచ్చి 'మీ నాయన ఏడీబ్బీ...' అని అడిగేటోళ్లు.... వాళ్లకు సమాధానం చెప్పుకోలేక చచ్చేటోణ్ని... ఒకరోజు...

***

'బీ... మీ నాయనుండాడా...' అనే మాటకు తలెత్తి చూశాను. ఎదురుగా 'మల్లారెడ్డి' గబగబా పుస్తకం పక్కన పడేసి వినయంగా అతని బైకు దగ్గరికి పోయి 'లేదన్నా... సేనికాడికి పోయినాడు... సాయింత్రమొస్తాడు...' అన్నాను.

'నేను వచ్చిన్నానని చెప్పు...'

'సరేన్నా...!'

అతను వెళ్లిపోయినాడు. మళ్లీ పుస్తకం దగ్గరికొచ్చి కూర్చున్నాను. మనసంతా దిగులు ముసిరింది. మల్లారెడ్డి ఎందుకు వచ్చినాడో నాకు బాగా తెలుసు. అతను వడ్డీకి లెక్క తిప్పుతాడు. నాయన అప్పు తెచ్చింటాడు..., అందుకే వచ్చినాడు. ఇప్పుడు ఇంట్లో లెక్క ఉండాదా అంటే లేదు. మరెట్ట తీరుస్తాడు నాయన అప్పు...? ఏమో...? నేను బాగా సంపాదించాలి. ఇంటి కష్టాలు తీర్చాలి. చదువు మానేసైనా ఏదైనా పనిచేయాలి. దిగువీధిలోని చంటిగాడి మాదిరి ఎర్రగుంట్ల సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలోనైనా చేరాలి- లేదు లేదు చదువుకోవాలి. చదువు మానేయ కూడదు. మన్నే నాయన ఎంత కష్టపడి ఇంటర్ ఫీజు కట్టాడు?

మా నాయన నా ఫీజుకోసం పడ్డ కష్టాలన్నీ గుర్తుకు వచ్చాయి. దిబ్బలో ఎరువు అమ్మేశాడు నాయన. ఈసారి యాడైనా పెట్టుబడి దొరికితే సేన్లో పంట పెట్టేముందు ఆ ఎరువు సల్లాలనుకున్నాడు. రైతన్నోడు ఎవడూ, పొలమున్నోడు ఎవ్వడూ దిబ్బలో ఎరువు అమ్ముకోడు. మా నాయన అమ్మాడు. నా కోసం అమ్మాడు. నా చదువుకోసం అమ్మాడు. ఇప్పుడు సదువుమానేస్తే... దబ్బులన్నీ వేస్టయిపోతాయి. సంవత్సరమంతా పడ్డ కష్టమంతా వృథా అయిపోతుంది. నాకు నేను కర్తవ్యాన్ని బోధించు కున్నాను. ముందు ఆలోచనలు కట్టిపెట్టి క్వశ్చన్ బ్యాంక్‌లోని ప్రశ్న బట్టీ కొట్టాలనే ఆలోచనకు వచ్చాను.

మళ్లీ పుస్తకంలో తల దూర్చాను. లీనమైపోయాను. మొదటిపేరా పూర్తి చేశాను. ఇంకొంచెం కష్టపడితే రెండోపేరా అయిపోతుంది. అంతలో...

'బాబూ... మీ నాయన... ఉండాడా... అన్న కేక.

తలెత్తాను.

'గొల్లోళ్ల మల్లమ్మ'

'లేదుగదమ్మా... సేనికాడికి పోయినాడు... సాయింత్రమొస్తాడు. వచ్చానే చెబుతాలే... నువ్వొచ్చిపోయినావని...' అన్నాను.

'చెప్పుబ్బీ... పనిచేయించుకున్నాక కూలోళ్ల లెక్కకు ఇన్నాళ్లు ఉంటారా... ఏ పూటకాపూట తెచ్చుకుని తినేటోళ్లు. పేదోళ్లు. మర్నాడు శుక్కురారం. సంత. రేపు సాయింత్రం వచ్చా... లెక్క ఇంట్లో ఇచ్చేసి పొమ్మను...' అందామె.

'సరే...' అన్నాను.

ఆమె వెళ్లిపోయింది.

మళ్లీ పుస్తకంతో కుస్తీకి సిద్ధమయ్యాను. రెండో పేరాలో రెండు లైన్లు బట్టీ కొట్టాను. ముందు నేర్చుకుంది గుర్తుందో లేదోనని మళ్లీ ఒకసారి పరీక్షించుకుంటుండగా-

'అమ్మా... రొంత అన్నముంటే పెట్టండమ్మా...' అన్న కేక.

తలెత్తాను. మా ఇంటిముందే ముస్టోడు.

నాయన రొంజుకుంటా పది కాగితమో ఐదు కాగితమో చొక్కా వెనక జేబులోంచి తీసి చేతికిస్తాడు. నేను తేవాలి. తర్వాత నాయనకు మంచం పరిచి బొంత వెయ్యాలి. దోమ తెర పట్టాలి. ఇన్నీ చేశాలుకు పొద్దు గునుకుతాది. బుడ్డి ఉండేది ఒక్కటే ఇంట్లో.
శానారోజుల్నుంచి అనుకుంటున్నాను నా కోసం సపరేటుగా ఒక బుడ్డి తయారుచేసుకోవాలని. వీలుపడటంలా. రాత్రిళ్లు సదువుకోనీకి వీలు లాకుండా ఉంది.

కోపం నశాలానికెక్కింది. కాసేపు కూడా చదువుకోనివ్వరు. అసలు నేను ఇంటిముందు మంచం వేసుకుని చదువుకోవడానికి కూర్చోవడమే శానాతప్పు. లక్ష్మణ్ వాళ్లింటికైనా వెళ్లి, వాళ్లింటిపైన అన్నా కూర్చుని చదువుకుంటే బాగుంటుంది.

'ఏం లేదుపో... పెద్దాయన...' అని కసురుకున్నాను.

వాడు మళ్లీ అదే అరుపు అరిచాడు. ఒట్టి చేతల్తో వెళ్లడానికి నసిగాడు.

'ఒక్కసారి లేదన్నాక అయిపాయ... యినేసి వెళ్లిపోవాలి.... నేనీడ సదూకుంటాండా గదా... నువ్వాడ దీర్ఘాలు దీచ్చాంటే ఎట్టా...?' అన్నాను చిరాగ్గా. ఇక తప్పదనుకున్నాడేమో... ముస్టోడు భారంగా కదిలి ఇంటిముందు నుంచి వెళ్లిపోయాడు. వాడు పక్కింటి ముందు అరుస్తున్నాడు. నా ఇంటిముందైతే లేదని చెప్పి వెళ్లగొట్టాను కానీ పక్కింటిముందు నుంచి వెళ్లగొట్టే హక్కు నాకెక్కడిది? - అదే ఆలోచించి ఊరుకున్నాను.

పక్కింట్లో ఉండేది పాలయమ. దాదాపు ఆమె ఏరోజు ఎవ్వరికీ దానం చేయదు. ఆ రోజెందుకో ఇంట్లో అన్నం మిగిలిందేమో... ముస్టోడికి వేసింది. ఆ గాజుల శబ్దం మంచం పై కూర్చున్న నాకు బాగా వినిపిస్తోంది. కానీ తలపైకెత్తి చూడలేదు. ఆ ముస్టివాడు అలాగే అరుచుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు.
పద్దన పరీక్ష ఉన్న విషయం గుర్తుకు తెచ్చుకుని మళ్లీ చదవడం మొదలుపెట్టాను. కానీ ముందున్నంత శ్రద్ధ ఇప్పుడు లేకుండా పోయింది.నాకేదో ముళ్లమీద కూర్చుని చదువుకుంటున్నట్టుగా ఉంది. అర్జంటుగా స్థలం మార్చాలన్న ఆలోచన వచ్చింది. అమ్మో...ఇంటికాడ ఎవరూ లేరే...?

"పిల్లోణ్ని గన్నా సుగంలా. ఏందన్నా అవసరమొచ్చే ప్రతి సిన్నపనికి నేనే కాళ్లీడ్చుకుంటా సిన్నపిల్లదాని మాదిరి తిరగాల. వీధిలో మూచ్చాండారు. చేతి కొచ్చిన పిల్లోణ్ని ఇంట్లో పెట్టుకుని ఎందుకు నువ్వు అట్ట తిరుగుతాండావే...అని. ఇంటి కాడుండి సదూకుంటేనేమి... వీధులంబడీ తిరక్కుండా...

ఒక బిందె నీళ్లు గావాలన్నా... కూరలోకి ఉప్పు, మెరపగాయ లేకపోయినా, సివరికి పానం పోకుండా మాత్రలోకి టీ తెచ్చుకోవాలన్నా ఇంటికాడ... ఒక్క నిమిషం సావడు..." - అమ్మ ఎత్తుకునే తిట్ల పారాయనం గుర్తుకు వచ్చింది.

ఇష్టం లేకపోయినా అయిష్టంగా ఉన్న మనసును ఆధీనంలోకి తెచ్చుకుని అక్కడే కూర్చోని చదవడం మొదలుపెట్టాను. మొదటిపేరా మరోసారి వల్లెవేసి రెండో పేరా కంప్లీట్ చేశాను.

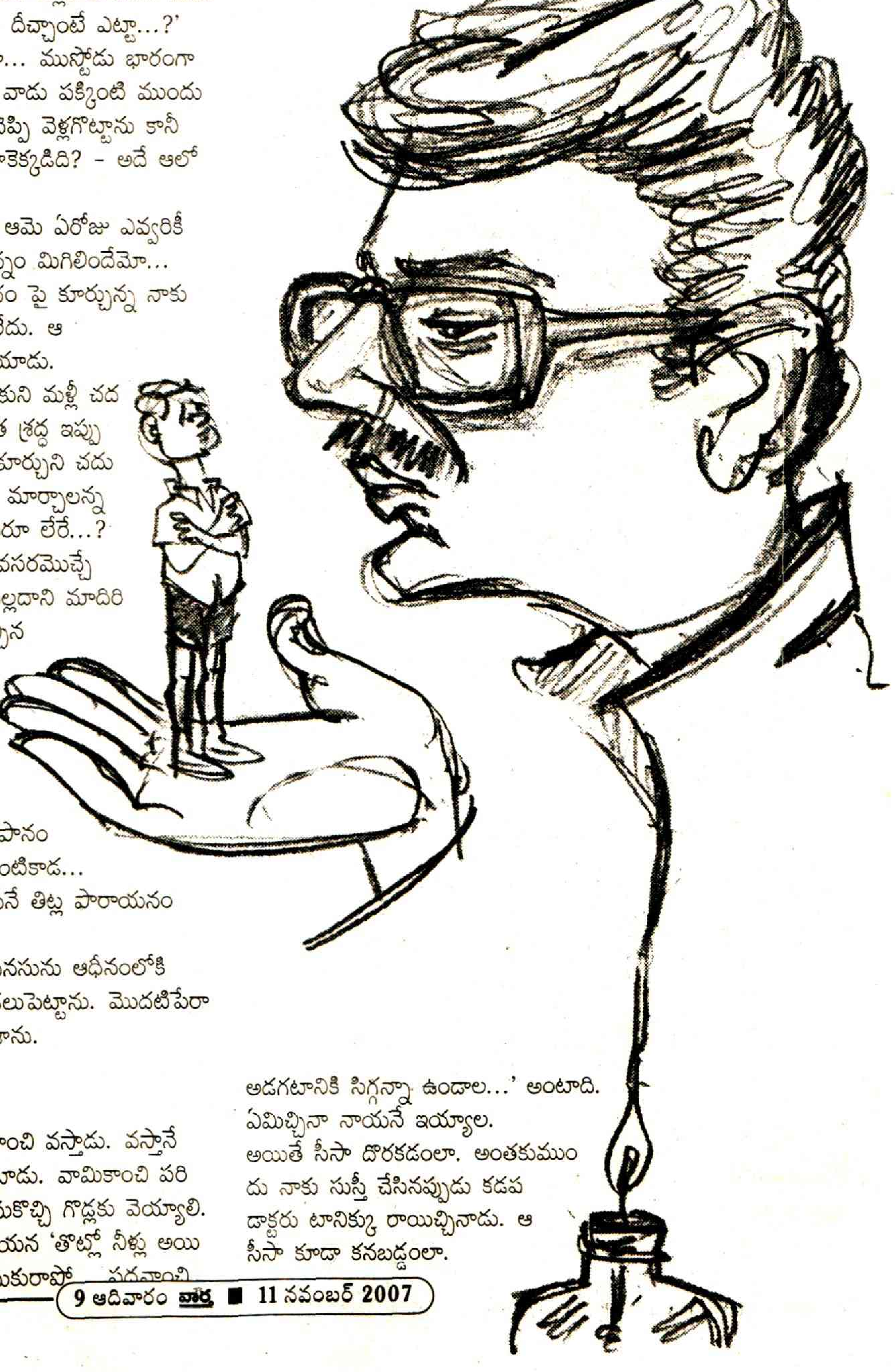

** ** **

టయం నాలుగవుతాంది. నాయన సేనికాంచి వస్తాడు. వస్తానే బండి విప్పి ఎద్దలకు కడుగునీళ్లు పెట్టమంటాడు. వామికాంచి పరిగెడ్డి కొంత... చెనిక్కట్టె కొంత జొల్లలో తీసుకొచ్చి గొడ్లకు వెయ్యాలి. దొడ్లోకెళ్లి కాళ్లూ ముఖం కడుక్కొనొచ్చిన నాయన 'తొట్లో నీళ్లు అయిపోయినాయి కదరా... రెండు బిందెలు తీసుకురాపో... పడవాల్సి ఎట్టపొద్దు పోతాందిరా... నీకు...' అంటాడు.

బోరింగ్ దగ్గరికెళ్లాలి. నీళ్లు తేవాలి. తర్వాత అమ్మ ఆ రాత్రి ఇంట్లోకి 'అవిలేవు... ఇవిలేవు...' అంటుంది.

నాయన రొంజుకుంటా పది కాగితమో ఐదు కాగితమో చొక్కా వెనక జేబులోంచి తీసి చేతికిస్తాడు. నేను తేవాలి. తర్వాత నాయనకు మంచం పరిచి బొంత వెయ్యాలి. దోమతర పట్టాలి. ఇన్నీ చేశాలుకు పొద్దు గునుకుతాది. బుడ్డి ఉండేది ఒక్కటే ఇంట్లో.

శానారోజుల్నుంచి అనుకుంటున్నాను నా కోసం సపరేటుగా ఒక బుడ్డి తయారుచేసుకోవాలని. వీలుపడటంలా. రాత్రిళ్లు సదువుకోనీకి వీలులాకుండా ఉంది.

బుడ్డికి చిన్న సీసా కావాలి. సీసా మూతకు బొరక పెట్టాలి. ఒత్తి తొడగాలి. అమ్మనో, నాయన్నో అడిగి రూపాయిప్పించుకోవాలి. బుడ్డిలో కిరసనాయిలు పోసి ముట్టించాలి. తర్వాత హాయిగా ఒక మూల కూర్చుని చదువుకోవాలి. అది కలగానే మిగిలిపోతోంది.

అమ్మనడిగితే రూపాయ్యివ్వదు. 'ఆడోళ్లదగ్గర లెక్కలు ఎట్టొచ్చాయిరా... నేన్నీ కోసం లంజరికం జేయాల...అబ్బద్దొందిలి నా దగ్గర అడగటానికి సిగ్గన్నా ఉండాల...' అంటాది.
ఏమిచ్చినా నాయనే ఇయ్యాల.
అయితే సీసా దొరకడంలా. అంతకుముందు నాకు సుస్తీ చేసినప్పుడు కడప డాక్టరు టానిక్కు రాయిచ్చినాడు. ఆ సీసా కూడా కనబడ్డంలా.

ఎక్కడున్నాడో. ఇల్లంతా వెతికినా. ఇప్పుడున్న పలంగా సీసా కావాలని ఎవుర్ని అడగాలో అర్థంగావడంలా.

ఉన్న ఒక్క బుడ్డి అమ్మ ఇంట్లో కోళ్ల మూయడానికి, నాయనకు అన్నం పెట్టడానికి వాడుతుంది. సివరగా 'సిన్నోడా... అన్నం తిందూరా..తొర్వాత పెట్టమని పెట్టను...' అంటాది. తింటా. తొమ్మిదవుతాది. కళ్లు మూతలు పడతాయి. అంతా పక్కలేస్తారు. నేను ఓపిక చేసుకుని చదూ కుంటామంటే 'పొద్దన్నాంచి గాడుదులు కాసి నా కొడుకు ఇప్పుడు సదువుకోవడానికి కూచుంటానాడు... కిరసనాయిలు అయిపోగొట్టనీకి...' అని అమ్మ వొదురు...ఏమనలాకా ఏడ్సుకుంటా మంచమెక్కడం నా డ్యూటీ. ఇయన్నీ గుర్తుకొచ్చాలుకు వొళ్లు గగుర్పొడిచింది. టకటకా పుస్తకం చూసి చదవడం మొదలుపెట్టినాను. ఎట్టతిరిగి నాయన వచ్చేలోపు ఆ క్వశ్చన్ అయిపోజెయ్యాలనుకుని. కానీ ఏంలాభం... నిరాశే ఎదురైంది.

** ** **

'ఒబ్బా... ఒబ్బా...' అంటా నాయన ఎద్దుల పగ్గాలు లాగి ఇంటిముందు బండి నిలబెట్టినాడు.

తిడతాడని గబగబా పొయ్యిబండిని ఒక వారగా పోనిచ్చి ఎద్దులిప్పినాను. వాటిని కొట్టం దగ్గరికి తీసుకపొయ్యి గాట్లో కట్టేసినాను. ఇంట్లో పగిలిపోయిన బిందెలో ఏసిన కచ్చు తీసుకొచ్చి పాత బకెట్లో పోసి ఎద్దుల ముందుంచినాను. నాయన చెప్పందే బోరింగ్‌కాడికి పోయి టకటకా రెండు బిందెలు నీళ్లు తెచ్చినాను. అన్ని పనులూ ముగించుకునేసరికి సీకటి పడింది. మనసంతా దిగులు ముసిరింది. నాయన అన్నం తిని బయటికొచ్చాక అమ్మ నన్ను పిలిచింది. వెళ్లి బుడ్డి దగ్గర కూర్చున్నాను. దానికళ్లే తీక్షణంగా చూస్తున్నాను. అమ్మ సంగటి, ఒట్టికారం తీసుకొచ్చింది. చూడగానే నీళ్లూరాయి.

'కాల్తాంది. నిదానంగా తిను...' అంది అమ్మ. నాకు దిగులంతా పొయ్యి తిండి మీదికి ధ్యాస మళ్లింది. నా ముద్ద నేను తిని లేచేసరికి వళ్లంతా చెమట పట్టింది. తొరగా బయటికొచ్చి గాలికి నిలబడాలనే ఆత్రం పెరిగింది. చెయ్యి కడుక్కోవడమే ఆలస్యం తల్లెకాంచి గబిక్కిన లేసి బయటికి రాబోయినాను. కానీ కాలికి బుడ్డి తగిలింది. అది టబుక్కుమని కిందపడింది. కిరసనాయిలు బండల మీద పాకింది. అమ్మ లోపల ఇంగిలిగిన్నెలు కడుక్కుంటోంది. ఉన్నట్టుండి ఇంట్లో మంట పెద్దదయ్యేసరికి అమ్మ గుండెలు నీళ్లయిపోయినాయి. పరిగెత్తుకుంటా వచ్చింది. నేలపాలైన కిరసనాయిలును చూసి వీపున ఒక గుద్దు గుద్దింది.

బుడ్డి కింద పడ్డమే ఆలస్యం నేను భయంభయంగానే దాన్ని లేవనెత్తి యధాలావంగా పెట్టాను. చుట్టూ ఉన్న మంటలను ఆర్పేసినాను. అమ్మ కొట్టిన దెబ్బకి కడుపులోంచి ఏడుపు తన్నుకొచ్చింది. తిన్న అన్నం వంటపట్టదని దిగమింగుకున్నాను.

తెల్లారింది. సూర్యకిరణాలు అప్పుడప్పుడే నేలను తాకుతాండాయి. దొడ్లో కూర్చోని పూనకం వచ్చినోని మాదిరి సదువుతున్నాను. మా ఇంట్లో కష్టాలు తల్చుకుని సదువుతున్నాను. మా నాయన అగచాట్లు తల్చుకుని చదువుతున్నాను... గట్టిగా గుండెలు పగిలేలా చదువుతున్నాను.

'సాయింత్రమే వేసుకొస్తున్నాను... రూపాయిన్నరది కిరసనాయిలు. అబ్బుడ్నే పొట్టనపెట్టుకున్నావు...' అంటా అమ్మ బుడ్డికున్న మూత సర్దబోయింది.కాలిందేమో మరో దెబ్బ కొట్టబోయింది. పరిగెత్తుకుంటా బయటికొచ్చేసినాను. నేనింతవరకు గబగబా పనులు చేసిందీ... మా అమ్మ దగ్గర ముదిగారంగా 'ఒమ్మా...పొద్దన పరీచ్చ ఉంది. కాసేపు బుడ్డిపెట్టుకుని సదువుకుంటానే...' అని అడగటానికి. నిండుగా ఉన్న కిరసనాయిలు నా కాలి దెబ్బకు సగం అయిపోయింది. మళ్లీ ఏ ముఖం పెట్టుకుని బుడ్డి దగ్గర కూర్చుని సదువుకోను. మా అమ్మను అడిగి మనసు కరిగించను.

'నా ఖర్మ...!' అనుకున్నాను. ఇంగా నయం సీసా పగిలిపోలేదు. ఇంగా గిన్నెలు కడగాల్సినవి బోలెడున్నాయి ఇంట్లో. మబ్బులో కడుక్కోలేక మా అమ్మ రాగమెత్తుకునేది. గొడవ పెద్దదైపోయేది. మా నాయన గుడక నాలుగు తగిలించేటోడు. అన్నం తిన్న వెంటనే మా నాయన షఫీ వాళ్ల అంగడికి పోయి అడ్నే మాటలు పెట్టుకుని కూచోనుండాడు. నాకు ఎంత వద్దనుకున్నా ఏడుపు వచ్చేసింది. "ఇప్పుడెట్టా...? సదువుకోలేదే... పద్దన పరీక్ష ఉందే...!' ఆలోచనల్లో మునిగిపోయి ఏడ్సుకుంటా గత్యంతరం లేక మంచమెక్కినాను..."

** ** **

ఇంగ కథ ఇంతటితో ఆపేస్తాననుకున్నాడేమో ఆ పిల్లాడు 'ఆ తర్వాత..?'అన్నాడు ఆత్రంగా.. అతని శ్రద్ధకు నాకు అబ్బురమేసింది. "తర్వాత ఏముంది...? ఇన్ని కష్టాల మధ్య నాకు మళ్లొకసారి చదువుమీద విరక్తి కలిగింది... నాకు చదువుకోవాలనిపించలేదు. చదువు మానేయాలనుకున్నాను...కానీ ఆరోజు రాత్రి..." అంటూ మళ్లీ కథలోకి వెళ్లాను. ఆ పిల్లాడు అంతే శ్రద్ధగా వింటున్నాడు. "ఆరోజు రాత్రి... నాకు ఎంతసేపటికీ నిద్రపట్టలేదు. బాగా పొద్దుపోయాక అమ్మ నాయన్ను వెతుక్కుంటూ షఫీ వాళ్ల అంగడికాడికి పోయింది. ఆడ ఎంకాల్రెడ్డి ఉన్నాడు. ఎంకాల్రెడ్డి అంటే మా పక్కవీధిలో ఉండే మనిషి. నాయన ఆయనక్కూడా లెక్క బాకీ ఉండాడు. ఎంకాల్రెడ్డి ముందూ వెనక సూడ కుండా నాయన్ను అప్పు అడిగాడు. నాయనకు ఏం చెప్పాలో తోచలా...! తోచక తన బాధనే బయటపెట్టాడు...

'రెడ్డీ... నీకు తెలీందేముందాది...సేన్లో ఏం పండకపోయినా ఆడికి పోయి తలదాసుకుంటాండ... పరువు కాపాడుకుంటాండా... ఏ పని లేకపోయినా ఊరికే ఎద్దుల్ని మేపుకుని వచ్చాండా...ఇంటికాడుంటే... అప్పులోళ్లు అడగతారని దాంకోని తిరగతాండాననుకో... సేనికోసమే అప్పు సేసినా... ఇప్పుడు ఆ సేనికాడికే ఎళ్లి దాక్కుంటాండా...! -ఆ సేనా? ...దూరం... ఆ సేనికాడికి ఎవురూ రాలేరని ధైర్నం- ఇంగా ఆడిగ్గూడా అప్పులోళ్లు వచ్చినాపొద్దు ఆ కష్టాలేదో నేను పడుకుంటా..

కానీ రెడ్డీ... సిన్నప్పుడు కలసిమెలసి తిరిగినోళ్లం... మా ఇంట్లో పండక్కి మీరు- మీ ఇంట్లో పండక్కి మేము తిన్నోళ్లం... నిన్ను చూసి కూడా నేను దాక్కోలేను రెడ్డీ...అందుకే చెప్తాండా...నీ అప్పు అణాపైసాతో సహా తీరుస్తా... కొన్నాళ్లు ఓపికపట్టు రెడ్డీ. ముందు నా బిడ్డ సదువు కాపాడుకోవాల. నేను ఎలాగో బొందుబోయింది వాడి సదువు మాత్రం బొందుబోకూడదు రెడ్డీ.

మా వోడా..బంగారం రెడ్డీ... మట్టిలో మాణిక్యం...ఎన్ని పనులున్నా చెప్పు- లేదన కుండా జేచ్చాడుబిడ్డా...మల్లా వాడి టయాని కేమో వాడు సదువుకోని రెడీ అయిపోతాడు. మాకే ఉసిల్యాక వాడికి సరైన సౌకర్యాలు కల్పించలేకపోతాండాం రెడ్డీ... లేకపోతే నా బిడ్డ స్టేటు ఫస్టు వస్తాడు...స్టేటు ఫస్టు...రేతిరి కావడంతో ఆ మాటలు నాచెవుల్లో పూసగుచ్చినట్టు పడతాండాయి. నిజమైన ఏడుపు నాకు అప్పుడు మొదలైంది. కళ్లలో నీళ్లు కట్టలు తెంచుకున్నాయి. ఆ క్షణమే నాకు తెల్లారితే బాగుండు అనిపించింది.ఎప్పుడెప్పుడు తెల్లారుతుందా అని ఎదురుచూస్తూ గడిపాను.

** ** **

తెల్లారింది. సూర్యకిరణాలు అప్పుడప్పుడే నేలను తాకుతాండాయి. దొడ్లో కూర్చోని పూనకం వచ్చినోని మాదిరి సదువుతున్నాను. మా ఇంట్లో కష్టాలు తల్చుకుని సదువుతున్నాను. మా నాయన అగచాట్లు తల్చుకుని చదువుతున్నాను... గట్టిగా గుండెలు పగిలేలా చదువుతున్నాను. గొంతుకు దుఃఖం అడ్డు పడుతుంటే చదువుతున్నాను.

** ** **

"ఆ తర్వాత..." అని ఆ పిల్లాడు అడగలేదు. భారంగా నిట్టూర్చి అక్కడ్నుంచి వెళ్లిపోయాడు. ఆ తర్వాత కథ ఆ పిల్లాడికి అర్థమైనట్టుంది. ఎందుకంటే ఇప్పుడు నేను అతనికి అయ్యవారిని. ●